

Studium Generale Atelier

14 december 2022

De mystiek van Meister Eckhart

Marcel Braeckers o.p.

Meister Eckhart (1260-1328) werd de mysticus van het ‘niet wetend weten’ genoemd omdat zijn stelling luidde dat we van God enkel weten wat hij niet is (via negativa). Marcel Braeckers o.p. sprak over zijn middeleeuwse confrater op het atelier van december.

Herman Wouters, die zich ook verdiepte in de mystiek en spiritualiteit van Eckhart, leidde de spreker in. ‘Alleen door ons te bevrijden van de vele beelden die we hebben van God, komen we in contact met de Godheid’, zo schreef Eckhart. Marcel Braeckers zegt dat deze mystiek ook handelt over het dagelijkse leven, over verlangens en dromen, over openheid en onbevangen luisteren en het wachten om iets van de oergrond te vinden.

In die goddelijke oergrond in onszelf kan een symbiose met de godheid tot stand komen. De houding van ‘niet-wetend weten’ is daarbij zo fundamenteel dat ze aan alles raakt: aan de alledaagse omgang met onszelf en met elkaar, maar ook aan fundamentele vragen van wijsbegeerte en theologie. Eckhart, aldus Braeckers, is hierbij een veilige gids die ons niet leidt naar een esoterisch dwaalspoor.

Eckhart (ca. 1260- ca.1328) is een van de grondleggers van de dominicaanse spiritualiteit en van het Studium Generale. Als homo universalis was hij een man die zowel de kerkvader Augustinus als de

joodse wijsgeer Maimonides las en uit het hoofd citeerde. Hij liet zich inspireren door Griekse en Arabische filosofen en door rationeel denkende theologen zoals Thomas van Aquino en de mystica Margareta Porete.

Eckhart von Hochheim (in de buurt van Gotha) was, ondanks zijn ongelofelijke eruditie, één van de eerste geestelijken die eenvoudig en in de volkstaal predikten en schreven en die zich losmaakten van een al te klerikale denkwereld. Hij was een vriend van het eenvoudige volk, de theologisch onkundige leken, die zich verzetten tegen de bevoogding door de godgeleerden.

Daarom kwam hij in conflict met het pauselijk leerambt. Hij stierf op weg naar Avignon, waar hij zijn zaak wou bepleiten bij de paus. Hij werd nooit veroordeeld, maar deemsterde weg in de machtige schaduw van Thomas van Aquino. Toch is hij sinds vorige eeuw aan een comeback bezig en vandaag is de interesse voor hem groter dan ooit

Eén werkelijkheid

Tegenover Thomas Van Aquino stelt Eckhart dat er niet een aardse en een hemelse maar slechts één werkelijkheid is en dat heel de werkelijkheid wordt gedragen door de 'Goddelijke Grond', voor elk van ons volgens ons eigen bevattingsvermogen.

Hij maakt een onderscheid tussen Godheid en God. God is voor Eckhart degene die ik mij voorstel in beelden en die ik met allerlei ontoereikende eigenschappen benoem (almachtig, algoed, alwetend...). Maar zo krijgen wij geen relatie met de Godheid, meent hij. De Godheid, als de onnoembare, is voorbij de benoembare God. Louter Niets is de Godheid, maar een Niets van onuitspreekbare positiviteit en vervulling.

Als dat Goddelijke Niets zich kan uitstorten in het 'menselijke armoedige niets', dan opent zich voor ons het rijk der hemelen. Zo interpreteert Eckhart de eerste zaligspreking van Mattheüs: 'Zalig de armen van geest want hun behoort het Rijk der Hemelen'.

Naar die armoede verwees ook Anton Milh o.p. in zijn preek van 29 januari. Een ziel ontledigd van superbia, de bron van hoogmoed die leidt tot alle andere zonden, kan de Godheid van Eckhart ontvangen. Dat

hebben Jezus Christus en Franciscus van Assisi ons voorgedaan, zo stelden respectievelijk Eckhart en Milh. Dit is de essentie van de navolging van Christus.

Marcel verrichte die avond nog vele andere 'wonderen' met poëzie en kunst met de hulp van Anton. Dat kunt u zien op de video <https://youtu.be/VjU6B4aPUPc> en/of nalezen in de presentatie (aanvragen bij studiumgenerale@outlook.be).

Gilbert Lenssen